

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๖/ ๑๓๗

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน

แขวงพญาไท เขตพญาไท

กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง การยกระดับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองในช่วงสถานการณ์วิกฤต

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการ

ด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง การยกระดับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองในช่วงสถานการณ์วิกฤต มาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในด้าน (๕) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอ คณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะรัฐมนตรีมีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ "การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง" และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดกิจกรรม/โครงการและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ

๑.๒ คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีคำสั่งคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ที่ ๒/๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เพื่อจัดทำรายละเอียดมาตรการและแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติฯ และกำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๓.๑ คณะอนุกรรมการกำกับดูแลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ "การแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละออง" ได้มีการประชุม ๒ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ เพื่อจัดทำขั้นตอนและการปฏิบัติงานตามมาตรการภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระ

แห่งชาติ "การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง" ตามภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานที่จะต้องยกระดับความเข้มงวดให้มากยิ่งขึ้นตามปริมาณฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ที่เพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนในช่วงวิกฤตฝุ่นละออง รวมถึงมีแผนงาน/โครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

๑.๓.๒ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินงานตามมาตรการและรายงานผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ โดยพบว่า ปี ๒๕๖๓ สถานการณ์ฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ มีแนวโน้มสูงขึ้นเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓ และเข้าสู่ระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน (ปริมาณฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ มีค่าตั้งแต่ ๙๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการประสานและบูรณาการดำเนินงานอย่างเข้มข้นเพื่อเตรียมการป้องกันผลกระทบและบรรเทาสถานการณ์ฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ "การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง"

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองตามขั้นตอนและการปฏิบัติงานตามมาตรการภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติฯ จะต้องยกระดับการดำเนินการให้มีความเข้มงวดขึ้นตามสถานการณ์เพื่อตอบโต้สถานการณ์ช่วงวิกฤตระหว่างเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นช่วงที่ปริมาณฝุ่นละอองมีค่าสูงและมีจำนวนวันที่เกินมาตรฐานมาก จึงมีความจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการควบคุมและลดมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จึงเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลประสบปัญหาฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ มีแนวโน้มสูงขึ้นเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓ และเข้าสู่ระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน (ปริมาณฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ มีค่าตั้งแต่ ๙๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรขึ้นไป) เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งจากแนวโน้มสถานการณ์ของปีที่ผ่านมาเดือนมกราคมจะเป็นช่วงที่มีปริมาณฝุ่นละอองมีค่าสูงและมีจำนวนวันที่เกินมาตรฐานมาก ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์รุนแรง จึงจำเป็นต้องมีการยกระดับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองในช่วงสถานการณ์วิกฤตที่เข้มงวดขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติโดยเร่งด่วนภายในเดือนมกราคม ๒๕๖๓

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ สถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} พบเกินมาตรฐานต่อเนื่องและมีปริมาณอยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จึงต้องจำกัดจำนวนและลดการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด ทั้งนี้ แหล่งกำเนิดหลักในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมาจากยานพาหนะโดยเฉพาะที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซล โรงงานอุตสาหกรรม การเผาในที่โล่ง จึงต้องยกระดับมาตรการให้เข้มงวดขึ้นเพื่อลดมลพิษที่ระบายออกสู่บรรยากาศ

๔.๒ การยกระดับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองในช่วงสถานการณ์วิกฤต

คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓ มีมติให้ยกระดับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละออง PM_{2.5} ในสถานการณ์วิกฤต โดยให้หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการโดยเร่งด่วนดังนี้

๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๑) ออกข้อบังคับเพิ่มเติมเพื่อขยายเขตพื้นที่จำกัดรถบรรทุกตั้งแต่ ๑๐ ล้อขึ้นไป ห้ามเดินรถเข้ามาในพื้นที่กรุงเทพมหานครจากวงแหวนรัชดาภิเษกขยายเป็นวงแหวนกาญจนาภิเษก

(๒) ออกข้อบังคับหรือระเบียบตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อห้ามรถบรรทุกตั้งแต่ ๑๐ ล้อขึ้นไป เข้ามาในพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานครในวันที่ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ สำหรับวันคู่ให้เข้าได้ตามเวลาที่กำหนด

(๓) ยกระดับความเข้มงวดในการตรวจสอบตรวจจับรถยนต์ควันดำอย่างเคร่งครัด

(๔) ออกคำสั่งห้ามการใช้รถที่มีมลพิษเกินมาตรฐานที่กำหนดมาใช้ในทางเดินรถและออกกฎกระทรวงเพื่อตรวจรับรองรถยนต์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำสั่งแล้วตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

๒) กรมการขนส่งทางบก

(๑) ตรวจวัดควันดำอย่างเข้มงวดกับรถโดยสาร (ไม่ประจำทาง) ทุกคัน โดยเพิ่มชุดตรวจเป็น ๕๐ ชุดใน ๕๐ เขต (บูรณาการร่วมกันระหว่างกรมการขนส่งทางบก กรมควบคุมมลพิษ และ กรุงเทพมหานคร)

(๒) ปฏิบัติการร่วมกับกองบังคับการตำรวจจราจรในการยกระดับความเข้มงวดการตรวจสอบตรวจจับรถยนต์ควันดำสำหรับรถโดยสารและรถบรรทุกเพื่อการออกคำสั่งห้ามใช้รถ

๓) กรมโรงงานอุตสาหกรรม

(๑) ตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่นละออง หากตรวจสอบแล้วไม่เป็นไปตามค่ามาตรฐานที่กำหนด ให้สั่งปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือสั่งหยุดการประกอบกิจการ

(๒) ขอความร่วมมือโรงงานอุตสาหกรรมลดกำลังการผลิตในช่วงวิกฤตสถานการณ์ฝุ่นละออง และสนับสนุนแรงจูงใจ (Incentive) ให้กับโรงงานอุตสาหกรรมที่ให้ความร่วมมือ

๔) กรุงเทพมหานคร

(๑) แก้ไขปัญหาการจราจรจากการก่อสร้างรถไฟฟ้าเพื่อช่วยลดปัญหาฝุ่นละออง โดยกำกับให้ปฏิบัติตามมาตรการ ๑๒ ข้ออย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ หากไม่ปฏิบัติตามให้ระงับการก่อสร้างโดยมีมาตรการทั้ง ๑๒ ข้อ ได้แก่

- การวางแผนแบรีเออร์ ให้จัดวางให้ตรงตามแนวเส้นทางจราจร
- ช่องทางกลับรถคับแคบ ให้เปิดช่อง U- Turn ให้กว้าง เพื่อให้รถยนต์กลับรถได้สะดวกขึ้น
- ให้ขนย้ายกองดิน เศษหิน เศษปูนทรายออกจากพื้นที่ก่อสร้างในทันที
- เร่งแก้ไขผิวจราจรให้เรียบร้อย
- แนวก่อสร้างที่ยังไม่เริ่มก่อสร้าง แต่ได้วางแผนแบรีเออร์ ให้เปิดช่องทาง

ชั่วคราว

- ให้เร่งก่อสร้างงานฐานราก เพื่อแก้ไขปัญหาคอขวดที่สะพาน
- ให้จัดระเบียบรถบรรทุกในพื้นที่
- ปรับผิวจราจรให้เป็นช่องจราจรชั่วคราวเพิ่มขึ้น
- พื้นที่ที่ยังไม่ได้เริ่มก่อสร้าง แต่ปิดช่องจราจร ให้เปิดช่องจราจรเป็น

ครั้งคราวในพื้นที่

- การเปิดแนวแบรีเออร์แล้วไม่ปิดให้เรียบร้อย ให้ปิดกั้นให้เรียบร้อย

เพื่อความปลอดภัย

- ติดตั้งไฟฟ้าชั่วคราวตามแนวการก่อสร้าง
- ปิดกั้นพื้นที่ก่อสร้างและจัดทำทางสัญจรอย่างปลอดภัย

(๒) ไม่ให้มีการเผาในที่โล่ง และบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้กระทำการเผา

๕) จังหวัดต่างๆ (ยกเว้น ๙ จังหวัดภาคเหนือ)

(๑) ออกเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ควบคุมการเผาขยะมูลฝอย หญ้า ฟืนไร่ ฟืนสวน ตอซังข้าว หรือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นที่ดินของตนเองหรือที่สาธารณะในช่วงวิกฤตสถานการณ์ฝุ่นละออง

(๒) เข้มงวดการควบคุมยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรมการก่อสร้างต่างๆ

๖) ข้อเสนออื่น

- (๑) ขอความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวมาทำงาน
- (๒) รถยนต์ของส่วนราชการต้องผ่านมาตรฐานควันดำทุกครั้ง โดยกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดของหัวหน้าส่วนราชการ
- (๓) ให้กระทรวงพลังงานพิจารณาสนับสนุนการลดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีปริมาณกำมะถันไม่เกิน ๑๐ ppm
- (๔) ขอความร่วมมือกระทรวงพลังงาน กระทรวงคมนาคม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ภาคเอกชน และภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการให้บริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องสำหรับรถยนต์ดีเซลที่มีอายุเกิน ๕ ปี
- (๕) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานอื่นสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์วิกฤต

๕. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ "การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง" และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดกิจกรรม/โครงการและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบการยกระดับมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากฝุ่นละอองในช่วงสถานการณ์วิกฤต และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ ๕.๒ ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรารุณ ศิลปอาชา)

~~รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม~~

กรมควบคุมมลพิษ

กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๘ ๒๖๑๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๘ ๕๓๘๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ pornsri.s@pcd.go.th